بۆچی ترەمپ و زۆرینەی کۆماریەکان مەترسین بۆ دیموکراتیەت؟.. ئاوات ئەسعەدی

ئەگەرچی جۆ بایدنی دیموکراتەکان ساڵێ بەر لەئیستە (لە 2020/11/3) لە وڵاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا هەڵبژاردنەکانی سەرۆکی وڵاتی بە 269 کورسی (بەرامبەر بە 232 بۆ دۆنالد ترامپ) بێ چەندوچوون بردەوە، کەچی تا ئەمڕۆش ترەمپ و لایەنگرە پەڕگرەکانی، نەک هەر بالۆرەی بوونی ساختەکاری لەو پرۆسانەدا ئەجونەوە، بەڵکو زۆر بەجدیش لە هەوڵی ئەوەدان، قانوونی هەڵبژاردنەکانی وڵاتەکە، بە بەهانەی ئەو بانگاشە چەواشەیەی بەردەوامن لەسەری، بە شێوەیەک بگۆڕن، کە پرۆسەی هەڵبژاردن زۆر سەخت بکات.

لە 43 ولایەتدا پەرلەمانتاران 250 پڕۆژەقانوونیان ئامادەکردوە. لە هەندێ شوێنیشا بۆیان ڕەخساوە، هەندێ لە قانوونەکانی هەڵبژاردن بگۆڕن. بۆ نموونە لە تەکساس و جۆرجیا و فلۆریدا چیتر دەنگدەر ناتوانێت بە درایف ئین (Drive in)، کە زیاتر ئەفرۆئەمریکاییەکان بەکاری ئەهێنن، دەنگبدات. کاتی دەنگدان لە بنکەکانی دەنگدان کورتکراوەتەوە. قانونی هەڵبژاردن بە نامە توندکراوە. دەسەڵاتی چاودێرانی پارتەکان بەهێزتر کراوە. هتد.

سەبارەت بە بانگاشەی روودانی ساختەکاری لە هەڵبژاردنەکانا، نەک هەموو داواکانی لایەنگرانی ترەمپ لە دادگاکانا ڕەت کراونەتەوە، بەڵکو وەزیری دادی ئەو کاتەی ئەمریکا، ویلیام بار، کە زۆریش دڵسۆزی ترەمپ بوو، لەگەڵ ئەو درۆی ساختەکاریە نەبوو و دواتریش دەستی لە کار کێشایەوە.

ئەوەش راستە، کە ترەمپ کەسێک نیە، بە راستگۆ ناسرابێت. لێکۆلەرانی ڕۆژنامەی واشنتن پۆست لە ماوەی چوار ساڵی سەرۆکایەتی ترەمپدا 30573 وتەی “درۆ” و “چەواشە”ی ئەم کۆماریەیان ئیسپات کردوە.

بەڵام کێشەکە لێرەدا کۆتاییە نایەت: بەپێی راپرسینێک، کە لەسەر داوای CNN ئەنجام دراوە، لە 78٪ لایەنگرانی کۆماریەکان بڕوا بە ترەمپ ئەکەن، کە گوایە ساختەکاری رووی داوە. بەمەش ترەمپ هەر بەگشتی دڕدۆنگیەکی بەهێزی لای لایەنگرانی لەسەر پرۆسەی هەڵبژاردنی دیموکراتیدا دروستکردوە. واتە ترەمپ بۆی لواوە، لای لایەنگرانی “ڕاستی بکاتە درۆ و درۆش بکاتە راستی”.

ئەم کردارو رەوشتەی ترەمپ و زۆرینەی کۆمارییەکان بنکۆڵ کردنی دیموکراتیەتە.

ئەگەر کار وابڕوات، ئەوا ئەو جیاوازیە نامێنێت لە نێوان هەڵبژاردەکانی وڵاتێکی ”پێشەنگی دیموکراتی” وەک ئەمریکا لەگەڵ وڵاتانی دیکتاتۆری وەک چین و روسیا و بێلاروس وهتد.

ئەمەش دیارە زۆرینەی وڵاتانی بەدبەختی ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەراست ئەگرێتەوە.

لەم وڵاتانەشدا، کە بێگومان مەحاڵە بە مستەک یان کەمێک لە ساختەرکاری پڕۆسەی هەڵبژاردنی ”دیموکراتی” بەڕێوە بچێت، متمانەبوون بە شێوەسیستەمێکی ”دیموکراتی” پتر دووچاری شکستهێنان ئەبێت، هەر وەک چۆن دواجار لە پرۆسەی هەڵبژاردەکانی عێراقا بینیمان.